

Масові багатоосібні онлайніві рольові ігри безперечно впливають на медіа. Їх успіх та попит надихає митців на створення фільмів, серіалів, книг і коміксів, що розширює межі культурного контексту та популяризує жанр цих ігор. Окремо слід виокремити фільми, у яких спостерігаються не тільки сюжетна лінія та особливості MMORPG, а й взаємодія геймерів як у віртуальному, так і в реальному житті: «Першому гравцю приготуватися» (США, 2018), «Джуманджі: Поклик джунглів» (США, 2017), «Джуманджі: Наступний рівень» (США, 2019), «Персонаж» (США, 2021).

Таким чином, ігри жанру MMORPG не обмежуються лише повсякденним дозволям та розважальними моментами. Їх невід'ємні вимоги до віртуальної співпраці та взаємодії між користувачами для успішного проходження певних квестів впливають на позаігрову динаміку розвитку сучасного суспільства з його цінностями та культурою. З розвитком та удосконаленням технологій ця динаміка тільки посилюється, у зв'язку із чим захоплення людьми MMORPG все частіше відображається в різних формах у світовій масовій культурі XXI ст.

П. Хлебніков

НАРОДНОПІСЕННА КУЛЬТУРА ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕРКАСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ

P. Khliebnikov

FOLK SONG CULTURE AND ACTIVITIES OF THE CHERKASY FOLK CHOIR

Українська народнопісенна культура є першоосною всієї української музичної культури. У ній відображається багатовікова історія народу, його традиції, звичаї, обряди, мова; виховується любов до свого народу, країни та емоційне сприйняття дійсності.

Українська народнопісенна культура являє собою складне та об'ємне явище, в якому через пісню та її соціальне функціонування зберігаються та збагачуються духовні цінності суспільства, які передаються від покоління до покоління.

Черкаському народному хору належить особливе місце в українській музичній культурі, адже він є символом народної пісенної творчості Черкащини. Заснований у 1957 р., колектив став важливим представником музично-пісенного мистецтва регіону, зберігаючи та популяризуючи народні пісні та традиції, зберігаючи їх для майбутніх поколінь.

Хор був створений невдовзі після утворення Черкаської області у 1954 р., коли стало очевидно, що регіону потрібен не лише економічний, але й культурний розвиток. Філармонія Черкас, заснована в 1955 р., стала центром, де зароджувалися нові музичні колективи. Важливим кроком у культурному становленні стало рішення про створення хору, який мав відображати місцеві пісенні традиції.

Засновником хору став Микола Давидович Куц — випускник Київської консерваторії. Колектив швидко набрав талановитих виконавців, і вже через кілька місяців після створення хор здобув нагороди на Всеоюзному конкурсі молоді та студентів, став лауреатом й отримав срібну медаль, згодом отримав і державний статус.

Черкаський хор має унікальний виконавський стиль, збагачений місцевими музичними та хоровими традиціями. Кожен з керівників колективу, починаючи

від Миколи Куца і до сучасних митців, зробив свій внесок у розвиток колективу, розширюючи репертуар та покращуючи вокальну й хорову майстерність. Ці керівники не лише формували мистецьке обличчя хору, але й забезпечували його глибокий зв'язок з народною творчістю, збагачуючи українське культурне середовище.

Микола Давидович Куц (1957–1963) став першим художнім керівником Черкаського народного хору й фактично його засновником. Основним завданням його було створення самобутнього хору, який би відображав пісенні традиції Черкаського краю. Микола Куц приділяв велику увагу саме народним пісням, закликаючи учасників хору збирати фольклор зі своїх рідних сіл, щоб зберегти й передати традиції співу наступним поколінням. Завдяки його ініціативам до репертуару хору увійшло понад 300 народних пісень Черкащини. Ці твори після професійної обробки отримали нове життя, а деякі з них стали класикою української хорової музики.

Микола Куц акцентував увагу на важливості не тільки збереження традиційної пісенності, але й надання їй професійного рівня виконання, що підняло мистецький рівень хору та стало основою для подальшого розвитку колективу.

Анатолій Тимофійович Авдієвський (1963–1966), майбутній керівник хору імені Г. Верьовки, також залишив свій слід в історії Черкаського хору. Під його керівництвом репертуар хору розширився не лише українськими народними піснями, але й академічними творами. Анатолій Авдієвський працював над підвищенням професійного рівня виконавців, навчаючи їх нотної грамоти та академічного співу. Його підхід дозволив колективу поєднати народну пісенність з високим рівнем виконання, що стало новим етапом у розвитку хору.

Завдяки його творчим зусиллям, хор почав записувати народні пісні в різних динамічних нюансах, що значно збагатило манеру виконання.

Анатолій Максимович Пашкевич (1967–1973) став однією з ключових постатей у розвитку Черкаського народного хору. Його внесок у розширення репертуару був винятковим. Композитор і диригент за покликанням, Пашкевич створив низку легендарних пісень, що стали символами української пісенної культури. Однією з найбільш знакових, люблених всією Україною, виспіваних всім народом, стала «Мамина вишня» на слова Дмитра Луценка, першими виконавцями якої стали Ольга Павловська і Євгенія Крикун. Пісня «Мамина вишня», «Летять ніби чайки», «Хата моя, біла хата», «Любисток», «Над Россю», «Ой ти, ніченько» та інші увійшли до золотого фонду української народної пісенності.

Анатолій Пашкевич також працював над відбором фольклорних пісень Черкащини, адаптуючи їх для виконання хором. Його твори зберігають автентичність народної музики Черкаського краю, водночас демонструючи високу художню майстерність і композиторський талант. Завдяки йому Черкаський хор став візитівкою регіону на міжнародних фестивалях, пропагуючи українську музичну та народнопісенну культуру на світовій сцені.

Олександр Іванович Стадник (1973–1975, 1994–1997) керував хором у два важливі періоди його історії. Його внесок полягав у збагаченні репертуару глибинними мотивами фольклору Черкащини. Олександр Іванович підкреслював самобутність місцевого фольклору, адаптуючи його для хорового виконання. Твори, виконані хором під його керівництвом, базуючись на елементах традиційного

співу, вражали своєю народною глибиною. Він вивів на сцену низку пісень, що стали народними хітами й символами української духовної культури: «Вас вітають черкащани», «Весняні ігри та хороводи», «Ой, у вишневому садочку», «В понеділок на весілля», «Козацтво з походу вертає» тощо.

Творча діяльність Олександра Стадника вплинула на розвиток нових поколінь виконавців та стала значущою частиною культурного життя Черкащини.

За керівництва Євгена Івановича Кухарця (1975–1987) Черкаський народний хор досяг нового рівня майстерності. Він активно працював над розширенням репертуару не тільки народними піснями, але й створював нові твори. Його особистий внесок як композитора був вражаючим — він написав низку пісень, які виконувалися хором і здобули популярність серед широкої аудиторії. Його перша пісня «Над колискою сина» стала знаковою у творчості хору.

Євген Кухарець також сприяв формуванню неповторного стилю хору, збагаченого багатоголосними аранжуваннями народних пісень, що дозволило підняти українське хорове мистецтво на новий рівень. Його керівництво стало новим етапом у розвитку колективу, а виконання хору отримало визнання на міжнародних фестивалях.

Петро Михайлович Савчук (1987–1993) залишив свій слід у розвитку Черкаського хору, вперше включивши до репертуару духовні твори. Це стало важливим кроком у збагаченні музичного середовища колективу та розширенні його творчих горизонтів. Крім того, він продовжував поповнювати репертуар новими народними піснями та творами сучасних композиторів.

Леонід Миколайович Трофіменко (1997–2017) зробив вагомий внесок у розвиток хору завдяки своїй глибокій прихильності до народної творчості. Під його керівництвом хор став академічним колективом, продовжуючи традиції виконання народних пісень, водночас інтерпретуючи їх через сучасну призму. Його метою було створення колективу, що поєднує кращі здобутки минулого та сучасні тенденції в музиці.

Леонід Трофіменко зумів використати багатство фольклорних надбань Черкащини, адаптувавши їх для хорового виконання на найвищому професійному рівні. Його репертуар включає народні пісні в обробці сучасних композиторів краю («Ой, на небі тучі набігають»), а також твори на слова Тараса Шевченка («Зоре, моя вечірня»).

Володимир Іванович Федоряка (2017–2019; 2021–2022) діяльність колективу формував на традиціях, що були притаманні Черкаському народному хору протягом його існування. Висока виконавча культура, велика кількість підготовлених програм, основу яких становлять перлини народного мелосу у своєрідній обробці українських композиторів, зокрема черкаських — все це викликає відчуття мистецької унікальності та неповторності образу колективу, який має своє обличчя, свою гідну історію.

На сьогодні знаний і шанований колектив — Черкаський академічний заслужений український народний хор — продовжує писати сторінки свого творчого життя під орудою художнього керівника Олександра Кравчука (працює із серпня 2024 р.). Співаки, танцюристи та оркестранти колективу розширюють свій репертуар, готують нові концертні програми, позначені високою майстерністю,

відданістю мистецтву, втіленням українських народнопісних традицій та патріотичного наповнення.

Кожен художній керівник Черкаського народного хору зробив неоціненний внесок у розвиток народної пісенності у його творчості. Завдяки своїй діяльності, колектив продовжує зберігати й популяризувати українську пісню, забезпечуючи спадкоємність традицій та виховуючи нові покоління митців, та залишається важливим елементом культурно-мистецького середовища не тільки Черкащини, але й України загалом.

Е. Огар

КУЛЬТУРНІ МЕДІА В АКТУАЛЬНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

Е. Огар

CULTURAL MEDIA IN THE CURRENT UKRAINIAN MEDIA SPACE

Попри зростання впливу на суспільство соціальних мереж і користувачького контенту, блогерства та подкастингу, мас-медіа залишаються важливим професійним каналом трансляції культурних цінностей та інформування про мистецькі артефакти й здобутки креативних індустрій, комунікаційним «містком» між культурно-мистецькими інституціями й різними фокус-групами користувачів, інструментом «перекладу» культурних сенсів з мови культурологів і мистецтвознавців мовою широкого загалу.

Формуванню упродовж останнього десятиліття сучасного культурного медіаполя, виникненню нових культурних і мистецьких медіаресурсів сприяла поява таких важливих інституцій, як Український інститут книги (2016), Український інститут (2017), Український культурний фонд (2017), а також довготривалі програми підтримки українського культурного сектору в межах співпраці «ЄС — Східне партнерство»: «Культура для Східного Партнерства ЄС» (2010–2018), «Культура і Креативність» (2015–2018), а також програма розвитку українського культурного сектору Culture Bridges (2017–2020), програма ЄС «Креативна Європа» (від 2016). Її Національне бюро 2024 року вже вшосте проводить Ярмарок грантів у сфері культури.

Як показує моніторинг відповідного медійного сегменту, нині культурно-мистецький контент формують суспільно-політичні медіа універсальної тематики, що мають відповідні рубрики або платформи (наприклад, «Українська правда. Життя. Культура» чи «ЛВ. Культура»), і медіа, що спеціалізуються на культурі й мистецтві — культурні медіа. Своєю чергою останні умовно можна поділити на ті, що охоплюють широку культурно-мистецьку тематику (наприклад, «Суспільне. Культура», «Українська культура», «Коридор», «The Village Україна»), й ті, що зосереджуються на певному мистецькому (тематичному) напрямі, або напрямах (наприклад, «Лірум», «Слух», «Читомо», «МИТЕЦ», «Moviegram»). Медіа першого типу розраховані на масову аудиторію, натомість видання другого типу орієнтуються на більш підготовленого користувача, переважно знавців, прихильників, шанувальників тощо.

Більшість згаданих медіа є цифровими, часто конвергентного типу. Зростання їхньої частки упродовж 2000–2010-х років з одночасним різким скороченням сегменту пресодруків відповідної тематики відповідає загальній тенденції